

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania S. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o jednorazowe odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 8 czerwca 2017 r., sygn. akt VII Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 8 czerwca 2017 r. oddalono apelację S. R. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 3 października 2016 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 30 września 2015 r. odmawiającej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy.

W sprawie ustalono, że S. R. w dniu 1 września 1976 r. uległa wypadkowi przy pracy, będąc zatrudniona w [...] Zakładach [...]. Orzeczeniem Wojewódzkiej

Komisji Lekarskiej nr 1 w J. z dnia 17 czerwca 1977 r. stwierdzono u odwołującej się 40% uszczerbek na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy, zaś orzeczeniem z dnia 20 listopada 1991 r. uszczerbek ustalono w wysokości 50%. Wyrokiem z dnia 23 czerwca 1992 r. Sąd Wojewódzki we W. zasądził od [...] Zakładów [...] na rzecz odwołującej się rentę uzupełniającą w związku z wypadkiem przy pracy. Ów zakład pracy został zlikwidowany w drugiej połowie lat 90-tych.

W ocenie Sądu drugiej instancji, przedmiotem sporu w sprawie była zasadność odmowy przez organ rentowy wypłaty odwołującej się odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy. Ocena tego sporu winna być dokonana przez pryzmat art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144). Jednak wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 kwietnia 2002 r., P 5/01 uznano, że art. 32 ust. 2 pkt 1 powyższej ustawy jest niezgodny z Konstytucją RP, skoro przyznaje odszkodowanie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tylko w przypadku nieuspołecznionych zakładów pracy. Niemniej do dnia 2 czerwca 1996 r. roszczenie o jednorazowe odszkodowanie pieniężne ulegało przedawnieniu z upływem 3 lat.

Niezależnie od momentu przedawnienia, zdaniem Sądu Okręgowego, nie można dać wiary odwołującej się i jej mężowi, że uprawniona nie występowała o przyznanie jednorazowego odszkodowania pieniężnego. Przede wszystkim uszczerbek na zdrowiu został stwierdzony orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej, a ona działała w sprawie tylko wówczas, gdy pracownik złożył w zakładzie pracy wniosek o wypłatę stosownego odszkodowania. Z faktu wydania dwóch orzeczeń przez właściwe komisje wynika domniemanie z art. 231 k.p.c., że zostały one sporządzone po uprzednim złożeniu wniosku o wypłatę jednorazowego odszkodowania pieniężnego, które wypłacało się w terminie 14 dni od dnia otrzymania prawomocnego orzeczenia o wysokości uszczerbku. Nie można też pominąć w sprawie, że odwołująca domagała się od zakładu pracy wyrównania innych szkód z tytułu wypadku przy pracy (zob. wyrok Sądu Wojewódzkiego we W. z dnia 23 czerwca 1992 r., VII Pa [...]). W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł z mocy art. 385 k.p.c.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną złożył pełnomocnik

odwołującej się, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając naruszenie art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych oraz art. 291 k.p. Mając na uwadze powyższe, skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia odwołania przez wypłatę ubezpieczonej zwaloryzowanego jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy; ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W skardze kasacyjnej został sformułowany wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i uzasadniony występującym w sprawie zagadnieniem prawnym, to jest dotyczącym problemu odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za wypłatę świadczeń z tytułu uszczerbku na zdrowiu powstałych w latach 1977 i 1991, choć niewypłaconych, co do których wniosek został złożony w aktualnie obowiązującym stanie prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymienia enumeratywnie art. 398⁹ § 1 k.p.c. Skarżący wskazał jedną z nich, a mianowicie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. W ten sposób wyznaczył pole badawcze podczas przedsądu.

Wstępnie należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oznacza, że chodzi o zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju

prawa. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym skarżący, powołując się na wystąpienie w sprawie zagadnienia prawnego, powinien je sformułować, wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których ono się wyłoniło, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto wykazać, że jego rozwiązanie jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Powyższych postulatów wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie realizuje. Przede wszystkim suponowane zagadnienie prawne jest oparte na odmiennej rzeczywistości, jaka wynika z uzasadnienia wniosku. Wyraża to najdobitniej założenie, że odwołująca się nie otrzymała jednorazowego odszkodowania pieniężnego. Tymczasem z ustaleń sądów wynika wniosek odmienny, wzmocniony argumentem o przedawnieniu roszczenia w trybie art. 291 § 1 k.p. Zestaw argumentów sądów powszechnych jest koherentny w odniesieniu do przeciętnej miary, standardu postępowania, w którym osoba uzyskująca orzeczenie komisji lekarskich, prowadząca proces o świadczenia uzupełniające od pracodawcy, zna swoje prawa (i je realizuje) na gruncie jednorazowego odszkodowania pieniężnego. Z tej racji budowane zagadnienie nie utrzymuje się w stanie faktycznym sprawy, skoro skarżący zakłada, że nie zostało ono wypłacone przez zakład pracy.

Nadto, odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za wypłatę świadczeń z tytułu uszczerbku na zdrowiu powstałych z racji wypadku przy pracy w 1977 r. została dostatecznie wyjaśniona w judykaturze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zobowiązany do wypłacenia jednorazowego odszkodowania także wówczas, gdy pracownik był narażony na powstanie choroby zawodowej w uspołecznionym zakładzie pracy, w którym zakończył zatrudnienie, a stwierdzenie stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego tą chorobą nastąpiło w czasie, gdy zakład już nie istnieje i brak jest jego następcy prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2003 r., II UK 215/02, LEX nr 79023). Z kolei po ogłoszeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 kwietnia 2002 r., P 5/01 (Dz.U. Nr 78, poz. 713) odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłacają pracownikom i ich rodzinom oddziały

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niezależnie od tego, w jakiej fazie znajduje się postępowanie przeciwko uspołecznionemu zakładowi pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2003 r., II UK 353/02, LEX nr 80472).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c.